

Oponentský posudek na diplomovou práci Jiřího Hudečka „Jazyk staročínské „Matematiky v devíti kapitolách“ a jejich komentářů.“

Diplomant se ve své práci věnuje jazykovému rozboru jednoho z nejstarších a základních textů čínské matematiky pocházejícího z doby vlády dynastie Han, stejně jako dvou pozdějších komentářů k němu. Jako jeden ze základních úkolů práce si vytkl postihnout posunů v matematickém jazyce odrážejících se mezi jednotlivými spisy.

První část práce je věnována historii vzniku textu, jeho přenosu a bádání o něm, stejně jako historii vzniku příslušných komentářů. Autor při této příležitosti podává základní přehled formování čínské matematiky, poukazuje na spojitost vzniku matematiky s potřebami silného centralizovaného státu a rovněž na širší filozofické konotace matematických textů. Ze svého hlediska považují za velmi zajímavé především upozornění na těsnou příbuznost jazyka a stylu matematických textů s právními spisy, které se snad projevuje i v tom, že některé matematické pojmy mají přímou návaznost na termíny používané tzv. legisty (*shu*, metoda). Širší dosah mají rovněž úvahy o odlišnosti čínské matematiky od řecké, ukazující na rozdílný způsob vnímání světa, a zařazení nejstarších matematických textů do filozofického kontextu, především poukaz na jejich vztah ke Knize proměn. Další otázkou obecnějšího dosahu, již se diplomant v práci věnuje, je problém vztahu klasiky a komentáře a toho, z jakých důvodů je určitý text chápán v daném oboru jako klasický. Zde bych snad měl výhrady k autorem poněkud zběžně nastíněné obecné charakteristice toho, proč něco začalo být chápáno jako klasický text (str. 39). Celý problém je nepochybně komplexnější, nicméně je pochopitelné, že z prostorových důvodů se mu autor nemohl podrobněji věnovat. Ovšem konkrétní rozbor důvodu, proč byly určité matematické texty zařazeny mezi klasické (str. 38), je vyčerpávající a velmi inspirativní.

Druhá část práce se již přímo zabývá detailní analýzou jazyka klasického textu a jeho komentářů. Diplomant zde projevuje nejen skvělé zvládnutí klasického čínského jazyka použitého ve velmi neobvyklém a obtížném kontextu, ale rovněž hlubokou matematickou erudici (podrobnější zhodnocení bohužel zcela přesahuje mé znalosti a možnosti). Přitom se nebojí formulovat vlastní názor (přesvědčivě odůvodněný) odlišný od uznávaných odborných prací v daném oboru (srov. interpretaci slova *ji* na str. 78-80). Autorův závěr, že jazyk matematických textů není tím nejvhodnějším materiálem ke zkoumání historie jazyka (str. 124) není nijak překvapivý, přesto se mu podařilo postihnout určité posuny v jazyce textů, odpovídající obecným vývojovým trendům, stejně jako posuny ve stylistice ukazující na vliv určitých dobových konvencí. Diplomant dále upozorňuje, že jazyk textů ovlivňovalo rovněž

prostředí, v němž se autoři pohybovali (autor píšící soukromě versus státní učenec pověřený sepsáním spisu pro účely institucionalizované výuky). Všechny tyto závěry jsou podloženy velmi pečlivým rozbořem a je třeba ocenit, že diplomant si je plně vědom mnohosti faktorů, které mohou na jazyk textů působit.

Práce má logické členění (byť by lepší orientaci prospělo vícevrstevné číslování kapitol) a je napsána velice kultivovaným a přes vysokou specifičnost pojednávané problematiky srozumitelným a čtivým jazykem s naprostým minimem překlepů. Je třeba ocenit rovněž její grafickou stránku a přehledné grafy.

Práce Jiřího Hudečka plně splňuje a v mnohém přesahuje požadavky kladené na magisterskou práci a navrhuji jej hodnocení nejvyšší známkou klasifikační stupnice.

V Praze 20. 9. 2006

Mgr. Jakub Maršálek PhD

